

Remissvar avseende slutbetänkandet Arbetslivskriminalitet – upplägg, verktyg och åtgärder, fortsatt arbete (SOU 2025:25)

Livsmedelsföretagen lämna härmed synpunkter på slutbetänkandet Arbetslivskriminalitet – upplägg, verktyg och åtgärder, fortsatt arbete (SOU 2025:25)

Livsmedelsföretagen ställer sig bakom Svenskt Näringslivs remissvar

Livsmedelsföretagen ställer sig bakom Svenskt Näringslivs remissvar som helhet. Arbetslivskriminalitet kan aldrig accepteras och en snedvriden konkurrens måste motverkas.

Vi vill därutöver lyfta några ytterligare synpunkter på slutbetänkandet.

Bärbranschen

Livsmedelsföretagen blev inbjudna till samtal med delegationen i ett mycket sent skede. Vi framhöll vikten av att bärbranschen beskrivs på ett relevant sätt, dvs att de flesta bärföretag i Sverige gör allt de kan för att följa gällande lagar och regler. Branschen är liten och ett enskilt företag kan inte vara skäl att döma en hel bransch. Vi framhöll också att det finns områden där myndigheter varit otydliga med hur företagen ska agera för att uppfylla de krav som ställs.

Vi har till utredningen tidigare lyft och konstaterar fortsatt en problematik i att referensmaterial inte är helt aktuella och refereras till något onyanserat, till exempel anges DN:s granskning som referens. Vi konstaterar att det i många fall saknas referenser från andra myndigheter, vilket är anmärkningsvärt då bärbranschen beskrivs i så hårda ordalag.

Utredningens beskrivning av bärbranschen är alltför ensidigt fokuserad på de fåtalet oseriösa företag. Livsmedelsföretagen anser att Delegationen, som statlig utredning, har ett samhällsansvar att beskriva bärbranschen på ett relevant och korrekt sätt i underlagen och referenser. Detta särskilt då utredningens underlag kan komma att användas för att beskriva bärbranschen gentemot en bredare allmänhet via olika media, för framtida politiska beslut och som underlag till regleringsbrev för olika myndigheter.

Som exempel kan nämnas att Migrationsverket i år endast har godkänt 89 av totalt 2400 ansökningar om arbetstillstånd för säsongsanställningar för thailändska bärplockare. För den svenska bärbranschen är detta en katastrof. Tiotusentals ton med blåbär, lingon och hjortron har ruttnat bort i skogen i år. Priserna på svenska bär, sylt och marmelad har redan ökat och kommer sannolikt öka ännu mer. Flera företag i bärbranschen har redan tvingats säga upp personal. Med myndighetsbeslut gentemot enskilda thailändare som grundar sig på en misstro mot en hel bransch är risken stor att en hel bärbransch slås ut.

Livsmedelsföretagen efterlyser ökad tydlighet kring hur regler och krav ska tolkas. Som bransch- och arbetsgivarorganisation ser vi positivt på att bärföretag vill ta vara på den svenska vilda berråvaran. Det är också positivt att fler bärföretag vill bli medlemmar i Livsmedelsföretagen med tydliga anställningsavtal. Det skapar ordning och reda inom bärbranschen. Ansvarsfulla arbetsvillkor för bärplockare är en förutsättning för både bärplockarna och branschens anseende. Vi anser att politik och ansvariga myndigheter behöver tydliggöra vilka krav de ställer och hur myndigheterna bedömer att bärföretag ska göra kommande år för att få ansökningarna om säsongsanställning för thailändska

bärplockare beviljade. Myndighetsutövning måste ske på ett rättssäkert och förutsägbart sätt. Beslut måste fattas på sakliga grunder och inte på antaganden.

Synpunkter gällande bedömningar och förslag – avsnitt 6.13.4

Beställaransvaret behöver utredas ytterligare

Delegationen har gjort bedömningen att ett särskilt beställaransvar för lön i bärbranschen bör övervägas och att det skulle kunna ta sin utgångspunkt i utformningen av lagen om entreprenörsansvar för lönefordringar. Samtidigt konstaterar delegationen att det i dagsläget är svårt att förutse vilka konsekvenserna för branschen kommer att bli, dels av nyligen genomförda förändringar för att få arbetstillstånd, dels av ytterligare förändringar som har föreslagits.

Livsmedelsföretagen vidhåller vårt tidigare yttrande i frågan att konsekvenserna av ett beställaransvar behöver utredas mer innan branschen kan ta ställning till ett sådant ansvar.

Stockholm den 2025-09-19

Jimmy Sandell
Kommunikations- och näringspolitisk chef
Livsmedelsföretagen

Karin Thapper
Ansvarig kompetensförsörjning
Livsmedelsföretagen